

Vindkraftens påverkan på människors intressen

Sveriges elförsörjning behöver en utbyggnad av vindkraft. Utbyggnaden skapar arbetstillfällen lokalt och regionalt och kan bidra till att utveckla näringslivet. Men den lokala nyttan behöver stärkas på fler sätt för att få acceptans för vindkraft.

Samhällsnytta och ekonomi

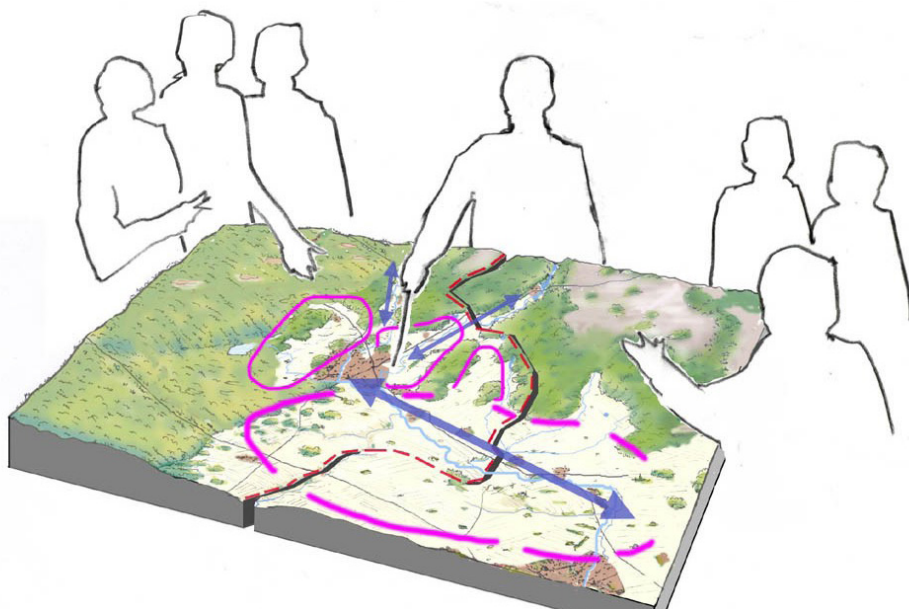
Om Sverige ska nå målet 100 procent förnybar elproduktion till 2040 kommer det att behövas en kraftig utbyggnad (närmare en femdubbling) av vindkraften, enligt Energimyndighetens prognoser. Utbyggnaden skapar arbetstillfällen, dels under själva byggfasen, dels under de 25 år verken är i drift. Empiriska studier och beräkningar visar att under byggfasen behövs 8,33 årsarbetare och under driftfasen 8,66 årsarbetare. Det innebär något fler arbetstillfällen under driftsfasen än själva byggfasen.

Lokal nytta

Det är vanligt att kraftbolagen delar ut en frivillig bygdepeng som sedan kan användas till lokala ändamål, som en fritidsanläggning, eller till föreningslivet. I norra Sverige har bygdepengen i vissa fall

SYNTESRAPPORT 2021

Internationell och svensk forskning har sammanställts och analyserats inom fyra områden: hälsa och ohälsa, samhällsnytta och ekonomi, landskap och planering samt sociala konsekvenser och förankring.

OM VINDVAL

Vindval är ett forskningsprogram om vindkraftens påverkan på människor, natur och miljö. Programmet är ett samarbete mellan Energimyndigheten och Naturvårdsverket. Läs mer på www.naturvardsverket.se/vindval

OM RAPPORTEN

Vindkraftens påverkan på människors intressen – uppdaterad syntesrapport 2021 www.naturvardsverket.se/om-oss/publikationer/7000/vindkraftens-paverkan-pa-manniskors-intressen/

Författare

Karl Bolin KTH (Hälsa och ohälsa), Karin Hammarlund, Samskapet AB (projektledare), Tom Mels Uppsala universitet Campus Gotland (Landskap, planering, förankring), Hans Westlund, KTH, Internationella Handelshögskolan i Jönköping (Samhällsnytta och Ekonomi).

Illustration

Anders Folkesson.

Rapport

Rapporten är en omarbetning och uppdatering av syntesrapporten "Vindkraftens påverkan på människors intressen" (2012).

Forskarnas rapport, liksom denna sammanfattning, uttrycker nödvändigtvis inte Naturvårdsverkets ställningstagande. Författarna svarar själv för innehållet och anges vid referens till forskningen.

använts för näringslivsutveckling. Genom Garantia har bygdemedel växlats upp och använts som lånefinansiering till småföretagare i trakten. Det finns exempel på hur kommuner och lokala företag använder sig av vindkraftsutbyggnaden som hävstång för lokal näringslivsutveckling, exempelvis genom etablering av elintensiv industri eller vätgasproduktion på orten. Detta bör följas upp i vidare studier.

För att uppnå framgångar med vindkraftsetableringen bör det testas nya modeller för ekonomisk kompensation, lokala ersättningar samt för lokalt deläggande. Det finns internationella erfarenheter som kan tas till vara för att utforma ett nationellt ramverk för detta. Hur ramverket sedan används lokalt kommer bli avgörande för fortsatt etablering av vindkraft. Får alla intressenter komma till tals kan det bli möjligt att hitta lösningar som upplevs som rättvisa för flertalet.

Motstånd mot etablering

Utbyggnaden innebär att en procent av Sveriges landyta kommer att täckas av vindkraftverk. Eftersom turbinerna är höga kommer de att synas vida omkring. Det kan komma att innebära en del motstånd mot vindkraftsetableringar. Buller från vindkraftverk och ingrepp i landskapet är vanliga orsaker till lokalt motstånd. De närboende uppfattar ofta vindkraftsetableringen som att någon kommer utifrån och exploaterar en lokal resurs där bara berörda markägare drar nytta av etableringen. Strävan att skapa lokal acceptans genom samråd och information får då inget bra genomslag. För att få acceptans för vindkraft behöver den lokala nyttan stärkas på flera sätt.

Påverkan på fastighetsvärde

Flera europeiska studier visar att fastigheterna inom en viss radie från vindkraftverk har ett lägre värde jämfört värde med fastigheter på längre avstånd från verken. En svensk studie från KTH (2020) visar liknande resultat. Bostadshus inom två kilometer från en vindkraftspark har ungefär 20 procent lägre pris än fastigheter som ligger mer än två mil från kraftverken. Åtta kilometer från verken finns ingen påverkan på priserna. Studien har dock inte jämfört priser på fastigheterna före och efter vindkraftsetablering och inga undersökningar av regionala variationer har gjorts.